

ERDÉSZETI UJSÁG

SZAK- ÉS TÁRSADALMI LAP AZ ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI SZEMÉLYZET RÉSZÉRE.

Előfizetési díjak:

Egy évre ... 8 kor.
Fél évre ... 4 „
Negyed évre ... 2 „

→ Megjelenik minden szerdán. →

Felelős szerkesztő
és kiadótulajdonos:

PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak
helye 20 fillér. Ajánlközsoknál, eladás vagy vé-
telnél minden szó után előre beküldendő 4 fill.
Nagyobb s többszöri közlésü hirdetményeknél
→ mérsékelt díjak egyezség szerint. →

XV. évfolyam.

Szászsebes, 1911. március 22.

12. szám.

**Az előfizetésnek lehetőleg az 1911. év
junius végéig való rendezésére ismét fel-
kérjük tisztelt olvasóinkat!**

Ami nincs az emlékiratban.

(Folytatás.)

Cikksorozatunk és a panaszok és sérelmek felsorolása hiányos lenne, ha némileg hosszabban nem foglalkoznánk az erdeink kezelésénél és védelménél alkalmazásban álló személyzet minősítésével és szolgálati képességével.

Az 1878. évi XXXI. törvénycikk mig egyrészt körvonalazta azokat a kívánalmakat, melyek az erdészeti altiszti pályához fűzve vannak, másrészt meghatározta azt is, hogy melyek azok az erdők, amelyeknél szakképzett és szakvizsgázott altiszti személyzet alkalmazandó.

Három évtized mult el már ennek a törvénynek megalkotása és életbeléptetése óta s legnagyobb sajnálatunkra és méltó megbotránkozással ugy látjuk, hogy az még ma sincs az ő teljességében végrehajtva, mert nem csak hogy számos magánuradalomnak, de sőt magának az államkincstár erdeinek is sok része még ma is minden előtanulmány és a fent idézett törvényben meghatározott szabályszerű erdőőri szakvizsga hijával szűkölködő egyének gondviselésére van bízva, dacára annak, hogy az erdőtörvény 37. szakaszának c) pontja egészen világosan és félremagyarázhatatlanul kimondja, hogy: „a 17. §-ban megnevezett birtokosok erdeiben e törvény kihirdetésétől számított 10 év letelte után kizárólag csak olyan egyének lesznek alkalmazhatók, kik a fenn (a. és b. pont alatt) elősorolt kelléken felül (feddhetlen előélet, 24 éves életkor) bizonyítvánnyal képesek igazolni, hogy az erdőőri szakvizsgát a földmivelés-, ipar-,

és kereskedelmi miniszter által a belügyi miniszterrel egyetértőleg kiadandó utasítás szerint jó sikerrel kiállották.“

Elősegíti ezt a visszás és semmivel sem indokolható állapotot nagy mértékben az a körülmény, hogy akadnak egyes közigazgatási hatóságok, melyek az erdőtörvény világos és félre nem érthető rendelkezései ellenére akár a törvénynek helytelen magyarázatából kifolyólag, akár pedig azért, hogy az erdőbirtokosnak szivességet tegyenek megengedik, hogy az erdőtörvény 38. §-ában meghatározott hivatalos esküt olyan egyének is letehessék, a kik ugyancsak az erdőtörvény 37. §-ában körvonalazott és fennebb itt is megjelölt képesítéssel nem rendelkeznek.

Igaz, hogy a törvény megengedi a szakképzettség nélkül való egyének felesketését is, ha azok egyébként a 37. §. a) és b) pontja alatt meghatározott kellékekkel rendelkeznek (feddhetlen előélet, 24 éves életkor) de kimondja egyuttal azt is, hogy az ilyenek csak az erdőtörvény 17. §-a alá nem eső erdőknél alkalmazhatók.

Az ilyen egyének majdnem kivétel nélkül a környékbeli köznépből kerülnek ki s hivatásuknak alig felelhetnek meg olyan mértékben, mint a milyenben az kívánatos lenne, mert mig egyrészt hiányzik náluk az erdőkezeléshez szükséges szakértelem, addig más részt az erdővédelem is sokat szenved, mert az erdőt károsítók közt nem egy szomszéd, koma, sógor, testvér stb. akad, kinek üzelvei fölött szemet kell hunyni, de még a rokonságon kívül állókkal is csinyján kell bánni, mert hiszen az ilyen napibéres póterdőőr állása nem állandó, hanem szolgálataból bármikor, még előzetes felmondás nélkül is bármikor el lévén bocsátható, csak ideig-óráig

tart, a mikor azután újra vissza kell térnie régi környezetébe és foglalkozásához s így nem szabad elveszítene lakostársai barátságát és jó indulatát.

Az erdőbirtokosok ezt a szabályellenes eljárásukat azzal szeretik menteni, hogy nem kapnak megfelelő szakképzettséggel bíró egyént. Ez a kifogás sehogy sem állhat meg. Hiszen ha figyelembe vesszük — kivált a kincstári erdőknél — kiírt pályázatokra beérkező kérvényeket, tapasztalni fogjuk, hogy egy-két megüresedett állásra 20—30, sőt még ennél is több szakképzett s javarészből szakiskolát is végzett egyén pályázik, holott ha hijával lennének a szakképzett elemeknek, ez az eset alig fordulhatna elő.

Talán fején találjuk a szöveget, ha azt állítjuk, hogy ez a rendszer inkább a takarékoság folyómánya, mert az ilyen napibéresek bére rendszeresen olyan csekély, hogy nem ér fel egy közönséges napszámos keresetével s ilyen díjazás mellett nem hogy kocsist, de még bérest sem lehet kapni. Azzal természetesen nem igen számolnak az ilyen erdőbirtokosok, hogy a mit így megtakarítanak, sokszorosan ráfizetnek erdejük szakértelem nélkül való kezelése révén.

Rá kell itt még mutatnunk egy nagy visszásságra, a mely nem csak az erdészeti, de más ágazatbeli altiszti állások betöltésénél a közhatalóságokat kényszerhelyzetbe juttatja. Nem egyéb ez, mint az 1883. évi III. törvénycikk, mely az igazolványos altisztek alkalmazásáról szól és

ezeknek más pályázók fölött előnyt biztosít. Nem tagadhatjuk, hogy ennek a törvénynek az intenciója szép és nemes; hiszen azt célozza, hogy a hadseregnél vagy a csendőrségnél huzamos, legalább 12 évig szolgáló altiszteknek arra az időre, midőn ebbeli szolgálatukat elhagyják, jövőjüket és a polgári életben való megélhetésüket biztosítsa s ha ennek a törvénynek alapján azután kapnak megfelelő állást olyan helyen, a hol valamely speciális szakértelem nem szükséges, ez ellen nem tehetünk kifogást, sőt örvendenünk kell eme polgártársaink boldogulásának, de igenis óvást kell emelnünk az ellen, hogy az ilyenek olyan pályákon is előnyben részesíttessenek, a melyeken különös szakképzettség elengedhetlen kellék. Ilyen pálya az erdészeti altiszti is, a melyre semmiképp sem képesíthet a katonai 12 évi szolgálat.

Az ilyen szakavatatlan elemek alkalmazása folytán áll elő azután az a fonák helyzet, hogy a míg erdeink a minden szakképzettséget nélkülözők százainak, sőt talán ezreinek adnak kenyeret, viszont a valóban szakképzettek százai saját szakmájuknál nem érvényesülhetvén, más téren kénytelenek megélhetést keresni, szakképzettségük pedig elveszett kincse a hazának.

(Folyt. köv.)

Menni hazafelé . . .

Irta: Szikorszky Jenő.

Dacára a kacérkodó napsugárnak, reggelre még gyakran fagy és jég borítja a föld avas növényvázait, a

T Á R C A.

A szalonkák násznapjai.

Irta: Tanos Pál.

I. „Oculi.”

(Folytatás.)

De emellett még teljesen némák is ilyenkor az istenadták és nem is huznak sem az esti, sem a hajnali homályban. S ha kiszedjük is a vámot belőlük ilyenkor is, az csak tiszta dolog, hogy a szalonkák őszi vadászata, ha némelykor a tavaszi vadászaténál nagyobb eredményt ad is, nem keltheti föl az emberben azt az ingert, nem tükrözteti eléje azt a poézist s így nem nyújthatja semmiképp azt a nagy élvezetet, amikben a tavaszi szalonka-vadászat oly nagy mértékben részesít bennünket. Teljesen igaz az, hogy ha megfosztanánk a vérbeli vadászt a tavaszi szalonkahuzás gyönyöreitől, semmivel se lehetne őt ezért kárpótolni.

Igy hát csak nagyon természetes és a szalonkák vadászatánál leplezetlenül nyilvánuló emberi önzésből

könnyen kimagyarázható, hogy a szalonkák ennél fogva nem részesülnek, de nem is részesülhetnek olyan emberies elbánásban, mint amilyen a másféle, más fölfogás alá eső vadaknak még törvényesen is kijár. Mert természetes, hogy az ember mindent, de mindent alárendel az ő élvezetének, az ő hasznának, az egyéni vagy általános érdekének. Aminthogy kétségtelen az is, hogy a másféle vadak se valami emberi nagylelkűségnek köszönhetik az őket védelmező emberi szabályokat és törvényeket, hanem csakis annak az önző emberi érdeknek, hogy hadd szaporodjanak ezek mentül zavartalanabban, mentül nagyobb mennyiségre, hogy így aztán annál több gyönyört, annál nagyobb hasznot adhasanak — a teremtes urának.

De hát miért is lennének az emberek jobbak a hangyáknál, amelyek pedig sok tekintetben tökéletesebbek az embereknél?

Tudjuk ugyanis, hogy ezek az okos bogarak is mindenképp őrzik, védik, ápolják az ő — majorságaiikat: a váraik közelében lévő levelésztelepeket; de csakis

gyepük mellett és a mélyebb árkokban a hófúvások szennyes, iszapos maradványai is láthatók még, de a főlgy- és cserbokrok elszáradt vörös levelei már zörögve hullanak le a földre. Ez jelent valamit.

A tavaszi száraz lombhullás nem az elmulást, hanem a megmozdult életet jelenti. A megújulás veti le ilyenkor elrongyolódott, elavult köntösét, hogy újat öltöjön a kikelet nagy ünnepére. A napsugár már fölcsokolja a hóvirág, az ibolya álmos szemeit, telerakja örömkönnnyekkel új, üde arcukat, melyen ezer és ezer arany-sugárban ragyog a harmatcsepp csillága s az álmukból felébredt kis pillangók járnak el hozzájuk áldozni. Érezzük, hogy a küszöbön van valami, a mit mindnyájan olyan nagyon várunk s ez a — tavasz.

Ámbár ebben a hónapban az időjárás néha még zivatarokkal köszönt reánk, sőt olyankor az öreg télapó deres szakála is hullatja a fehér pelyheket s metsző fuvalom dudol a kopasz galyak között, melytől megborzong a vékony ruhácskájú madárkák testecskeje, azért mindez csak tehetetlen erőlködése már az időnek s nemsokára piros rózsák nyiladoznak a kedveskedő napsugár csókjaitól, melyek csillogást, arányat ömlesztzenek mindarra, a mire a nagy égő szem, a nap rátekin. Érzi ezt minden lény, még a legkisebb bogárka is. Előbuvik a mohok, bokrok s levelek alól, hogy melengető sugárt, fényt keressen; a fűszál is kiüti halványzöld lándzsáit, hogy végig szaladjon rajta az a villamos érintés, melytől erőt nyer az új élethez.

A napsugárban van az Isten lelke, az éltető szikra, mely mindennek megújulást, életet ad, a madarakat pedig visszahívja idegen országok messze tájairól és megérzik ezek a hívogatást ősi ösztönükkel, melyet szintén a nagy eszménytől kölcsönöztek szíveikbe s mikor szétfut az égen a sugárkévék özöne, megdobbzan a távol idegenben az ő kicsiny szívük is, megrezdül valamennyi madárszívecskében az érzelemnek az a hurja, melyen a

nagy eszmény művészete játsza el hívogató dallamait, a melyek öszhangzatán éltető reménnyel édes vágy fakad a madárkebelben s ez a honvágy érzete; újra látni a jó haza kék egét, édes mindenségét s megszületik bennük a gondolat:

Menni, menni hazafelé.

Nemsokára azután ezerféle hang csendül a levegőben, a magas végtelenség szabad határain, melynek hallatára megdobbzan a vadász szíve is. Édes öröm száll keblébe, mert tudja, hogy ébredésről, kikeletről mesél minden hang, melyet a madár nyelvek zengenek . . . annak, a ki érti s ki ne értené meg az öröm hangjait s ki ne örülne az édes viszontlátásnak madarainkkal, a melyek visszajöttek messze idegen hazából.

Mikor a március várva várt Oculi napja reá köszönt a vadászra, van-e olyan bogár szempár, eperajk, melynek kedveért márciusnak ezt a kedves madárdalos tavaszi alkonyát elmulasztaná kint, a szabad természet ölén elköltetni? Van-e Dianának olyan hive, ki ne vágyne ez erdők birodalmába bár csak egy röpké pillanatra is, abban az időben, mikor a várva várt hosszucsőrű elringani szokott a csillagfényben uszó, hallgatag, lombtalan erdő koronája fölött. S mikor ott állunk a tisztáson, még látszik a nyugoti égen a bucsuzó nap biboros színjátéka.

Lassankint azután besötétül a végtelen égbolt, kigyullad az első csillag; a fák elmosódó árnyékai oda tapadnak a háttérre; zeng a madarak méla esti éneke, leharsog a fasudárról a hurosrigó merengő szunynyasztója s ezek öszszhangjába beleszól a falu estharangjának mélabus szava szakadozott hangokban, úgy, amint azokat az esti szellő elkapkodja.

Végre csendes lesz a még néhány perccel előbb madárdaltól hangzó erdő s a levélnélküli faágak beburkolóznak az alkony fátyolába, amint az égi mécseket az a láthatatlan kéz jobban-jobban kezdi gyűjteni.

* * *

azért teszik ezt, mert ezek az ő legjobb fejősteheneik, amelyek bőséges nektárt adnak nekik folytonosan; s csakis addig van nekik ezekre ilyen nagy gondviselésük, amíg azt az édes nedvet náluk bőségesen megkaphatják. És ha a hangyák aztán, amikor ezek a teheneik már teljesen elapadtak, ezeket is és az olyan tőlük távoleső levelésztelepeket, amelyeket kihasználni nem tudnak, mindenestől fölfalják ápoló gondozás helyett: ugyan ki veheti ezt tőlük rossznéven és — ki vehetné rossznéven az embertől, ha hasonló körülmények között hasonlóképp jár el?

Ezért hát: csak hajrá! Megjöttek a szalonkák: ne kiméljük őket, se a himet, se a jércét, hanem iparkodjunk most is, hogy az adott pár hét alatt minél többet lövésre kaphassunk belőlük! . . .

II. „Laetare.“

Laetare! Minden vadász jól ismeri ennek azt a jelentőségét, hogy az „igaziak“ is itt vannak már.

Mert nem egyformák ám a szalonkák. Kétféle van

nálunk minden esztendőben. Az egyik fajta az első tekinetre is láthatólag nagyobb; s ezek az „igaziak.“ A másik fajta kisebb s ezeknek az öltözké jóval sötétebb színekben pompázik, mint a nagyobbaké s míg emezeknek a csüdjei szép rózsaszínbe játszó sárga pikelyekkel borítvák, amazokéi egészen kékesmezűiek. Ezek mind a tavaszi, mind az őszi vonuláskor mindig megelőzik amazokat vagy egy héttel akkor is, ha jönnek, s akkor is, amikor távoznak. Előörsei, kvártélymesterei ezek az igaziaknak, akik mintegy lezárják mind a tavaszi, mind az őszi szezont.

Persze, hogy ezek a kedvesebbek; már csak azért is, mert többen is vannak és — mert belőlük kettő ér annyit, mint amazokból három. Máskülönben azonban egészen egyforma a természetük, a hivatásuk, a szerelmük. A nagyságuk és a színük különbségétől eltekintve, teljesen azonos madár mind a két válfaj. Vándorok, akik már a legkorábbi tavasszal megjönnek hozzánk, hogy nyaralásra csakhamar tovább menjenek s késő ősszel újra beköszöntenek nálunk, amikor utban van-

Csend uralkodik a tájon, csak a közeli erdészlak házörző komondora, a hü „Roli“ vakkant néha. Egy-egy bagoly huhogása hallatszik még a távolból; denevérek surrongatnak el fejem fölött s figyelmemet, mely a fák koronái felé irányul, megzavarni igyekeznek.

De ime: egy különös szisszentés s utánna összefüggő korrogás szólal meg.

Valami jóleső érzés fut végig rajtam; a hangokra irányítom figyelmemet s szinte ösztönszerűleg kapom archoz a tegyvert, hogy a fasudarak fölött tova sikló árnyat célbavegyem.

Egy villanás, egy durranás s valami nagyot koppan a földön.

Az eddig mögöttem csendesen ülő s csak fülelt hegyező vizsla, a jó öreg „Missz“ intésemre a koppánás felé ugrik s pár pillanat múlva már farkcsóválva tér vissza szájában egy hosszucsőrű, barna madárral, a szalonkával.

Tovább figyelem, vizsgálom a mindjobban elsötétülő tájat, nem látok-e még egy ilyen kedves alkonyi jövevényt.

Messzebb, itt-ott hallok egy-egy lövést, melynek hangja gondolatként futja be a sik erdőterület minden zugát, közben ugyanazt a felvillanyozó szisszenést és korrogást közel hozzám, de már az alkony egészen ráborult a tájra s a hangadót nem bírom meglátni.

Sötét az erdő és hallgatag. Nincs sehol egy madárhang, semmi életre valló mozdulat. A felkelő hold ezüstös sugarai halvány fényt vetnek a fák közé, melyek fölött ködgomolyok lengenek tova; fujja őket valami láthatatlan hatalom, mely bolyongva száguld mérhetetlen körútján.

Légy üdvözölve Oculi!

Legyen béke!

Az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége vezetősége és lapunk között felmerült viszály-

nak a téli tanyájuk felé. A mi melegebb időnket ott töltik magasabb hegyeink erdős, hűvös régióiban s hideg évszakunk elől elmenekülnek világrészünk legdélibb részeibe, de sőt Afrikába is.

Nálunk csak megszáll az erdei szalonka tavaszkor pár hétre, hogy itt töltse el életének legboldogabb szakát, szerelmének idejét s itt érje el ennek a gyönyörteljes kielégítését. Aztán felköltözködik oda azokra a hűvös helyekre, ahol a nagykakas dürrög s belekotorja a puha falevelesbe a mesterkéletlen fészket, amelyben, fölváltva a párjával, kikelti az ő 3—4 formátlan fiókját. De ősszel, amikor odafönt már a hideg, a dér, a fagy beköszönt az erdő bokrai közé, megindul egész családjával hosszú vándorutjára és ismét megszáll nálunk egy napra, talán épen azon a helyen, ahol a boldog szülők a tavaszi édes csókokat váltották.

A vándormadaraknak kétségtelenül az a hazájuk, ahol fészkeiket rakják, a tojásaikat szülik, a fiaikat keltik... S így a szalonkáknak, habár nászukat föltétle-

kodásból kifolyó s f. év március hó 8-án megjelent 10. számunkban közölt „Utolsó szó“ című cikkünkben ki nyilatkoztattuk volt, hogy ezzel a meddő és mindkét részre feltétlenül kellemetlen vitával teljesen felhagyunk s ezt a cikkünket már akkor sajtó alá bocsátottuk, midőn Zimmermann Vince tisztelt kartársunk és a mozgalmunk egyik fővezérének erre vonatkozó levele hozzánk érkezett. Hűen feltett szándékunkhoz ezt a levelet sem tettük közzé, aminthogy nem közültünk többé a hozzánk beérkezett s nekünk igazat adó számos levélből egyet sem, mert ez nem lett volna egyéb, mint a már elsimuló torzsalkodásnak a felujítása.

Zimmermann kartársunknak ezt a hozzánk intézett levelét most az „Az Erdészet“ című új lapotársunk közli egész terjedelmében s a szerkesztőség szíves volt csillog alatt ahhoz azt a megjegyzést fűzni, hogy a levélnek közlésére minket annak idején a hírlapírói és emberi tisztesség kötelezett volna.

Ez a szerkesztői támadás talán viszonzása akar lenni annak a barátságos fogadtatásnak, amelyben lapját első megjelenése alkalmával még mint nyilvánvaló ellenlábasunkat és vetélytársunkat is üdvözlöttük, megfordítva alkalmazván a példabeszédet ilyen formán: „Ki beléd kenyérrel, te abba követ.“

Az „Az Erdészet“ igen tisztelt szerkesztője, Szabolcs Ferenc ur előtt annyival inkább meghajolunk, mert értesülésünk szerint egyuttal tanár is, de dacára annak, hogy pedagógiai képességeit és érdemeit is készséggel elismerjük, tőle sem a hírlapírói, sem az emberi tisztességre nézve magánleckéket venni nem óhajtunk.

Söpörjön csak mindegyikünk a saját háza előtt, ha van mit s ne pazaroljuk amugy is gyarló erőnket haszontalan vitatkozásokra, hanem fordítsuk azokat arra a célra, amelynek szolgálatába szegődtünk.

Legyen már egyszer vége a torzsalkodásnak: legyen béke!

nül itt tartják, nem a mi nagy magyar medencénkben van a hazájuk, hanem a magas határainkon s az ezeken túl fekvő északibb helyeken, ahol fészkeiket tartják. A legszebb, a legköltőibb életnyilvánulásai azonban hozzánk kötik ezt a fölöttébb érdekes madarat is, amelynek itt csak — üldözésben van része, holott tökéletesen ártalmatlan mindenképp s egész életműködésével is csak hasznot okoz az üldöző embernek.

Hanem persze: a leghíresebb inyencek bizonyítják, hogy minden vad között az erdei szalonkának van a legizletesebb pecsenyéje. S ezt magam is hajlandó vagyok igazolni. De már abban aztán nem tartok velük, hogy ennek a legfinomabb pecsenyének a még finomabb része az, amit a szalonka ki nem ürített beleiből készítenek a konyhaművészek. Én ugyanis nagyon jól tudom, nem egyszer saját szememmel láttam, hogy a szalonkák nem mannával élnek, hanem igenis kizárólagosan az eléjük kerülő mindenféle férgekkel, bogarakkal, kukacokkal, gilisztákkal táplálkoznak s hogy eszerint mi az, amit a szakácsok mint legnagyobb de-

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Viaszolvastás.** A tavaszi átvizsgálásnál köptüinkből kerülnek ki molyrágtá, penészedett, vagy vérhastól bemocskolt lépek. Ezeket, valamint a fölös heresejteket és a már öreg, fekete lépeket összecsomósztólve, valamely használatos viaszolvastóban kiolvastjuk. Minél tökéletesebb a viaszolvastó, annál gazdaságosabb, mert annál kevesebb viasz marad vissza a léptörkölyben. Legcélszerűbbek azok a viaszolvastók, melyeknek belső edénye oly erős anyagból készült, hogy csavaros sajtolónak is ellentáll. Sajna, a kereskedelem ilyen prüssel ellátott viaszolvastót rendszerint gyenge anyagból készít és csakhamar felmondja a szolgálatot. Eddig még legtartósabbak voltak a BacsKay-féle viaszolvastók, amelyek azonban ma már — sajnos — egyáltalán nem kaphatók. Szép viaszt ad a Tichy-féle viaszolvastó is, melynek ára is mérsékelt (10—11 K). Ha ebből a kifőztött törkölyt durva zsákban és egy erősen cinkelt alacsony faládákban — melynek oldalai ki vannak lyukgatva egy dézsában — helyesen alkalmazott emeltyű segítségével kisajtoljuk, úgy a magától kiolvadt elsőrendű viaszon kívül a sajtolás után másodrendű viaszt is nyerünk.

Hogy viaszunk szép sárga maradjon, nem szabad a sonkolyt rozsdás vasedényben főznünk és az edényben mindig viznek is kell lennie, mert ha ez nem volna, akkor a viasz megkozmál és koszos szint kap. A kifőztött viaszt is a viaszolvastóból vízbe kell csurgatnunk. Ha forró a víz, akkor a viasz addig folyékony marad, míg a víz ki nem hűl és akkor szükségtelen újból tüzre tenni az edényt, a víz felett lehűl a viasz lépény alakban. Ha azonban a viaszolvastóból lassankint hideg vízbe csurgott az elfolyó csövön a viasz, akkor alakatlan tömeget alkot, melyet vízben újra tüzre kell tennünk, hogy formát adjunk neki, kiöntve azt egyszerre alkalmas edénybe.

likateszt készítenek azokból a belekből. Ezért én a szalonkát csakis ezen tulfinom ingredienciák nélkül szeretem s szívesen átengedem ezeknek az élvezetét azoknak, akik a — cserebogárlevest is szeretik. Azokkal tartok, akik azért szeretik a szalonkát, mert ez nyújtja az embernek a legélvezetesebb vadászatot, különösen tavasszal, az esti vagy hajnali huzáskor, amikor szép csöndes időben már messziről hallatja kedves nászdzalát.

*

Szinte végtelennek látszó erdőségnek legbelsejében, lombkoszorúzott hegyek mély ölében rejtőzködik egy falu, melynek alig van pár ezer lakója s ezek is csaknem kivétel nélkül mind egyszerű szántó-vető parasztemberek, akik, távol is esve a világtól, nem ismernek más nagy embert, mint „Kossuth apánk”-at.

Ebben a faluban történik a követválasztás, amikor ők tejbén-vajban fürösztik a 48-as igaz magyarokat, de nem adnak se télen, se nyáron, sem éjjel, sem nappal szállást olyanoknak, akik nem az ő piros tollukat vise-

A viaszolvastással nagyon óvatosan kell bánni, mert a viasz könnyen gyulad, ha a forró tűzhelylapra kilocssan. Ha mégis megtörtént, legyen hamu kéznél, mivel a gyulladni készülő viaszt elolthassuk. Szabad lángon viaszt olvasztani veszélyes.

A kihűlt viaszlepenyének alján rendszerint salakot találunk. Ezt távolítsuk el teljesen, mert ha értékesíteni akarnók viaszunkat, a salakosért már nem kapunk oly árat, mint a salakmentesért.

Viaszt eladni azonban csak annak ajánlatos, aki lépkészletét szaporítani nem akarja, mert ha azt számítjuk, hogy egy kilogramm viasz előállításához a méheknek 10 kg. méz és 1 kg. himporra van szükségük, úgy könnyen meg van magyarázva a viasztermelés célszerűsége és a jó lépeknek nagy értéke.

* **Serkentő etetés.** Ennek majdnem ugyanannyi az ellensége, mint a barátja. A helyes ut, annak észszerű alkalmazása. Akinek mézduz erőteljes csatádjai vannak s azoktól még a főhordás előtt rajokat óhajt, jól teszi, ha serkentő etetést alkalmaz, ami nem áll egyébből, mint langyos méznek kis adagokban (1—2 evőkanálnyi egy családra) való naponkénti feletetése oly időben, amikor a hordás szünetel. Ezt rendszerint kis vályucskákban, sekély dobozokban, vagy dobozfedelemben adhatjuk, előbb higitatlan langyos mézet, majd negyedrészt, később felesen vizet adhatunk hozzá s az adagokat a méhek fejlődésével arányosan szaporítjuk családonként fél deciliternyi mennyiségig. Hordás közben is, ha rossz idő miatt az szünetel, a serkentő etetést mindaddig kell folytatni, amíg családaink rájérettek lesznek.

* **Az elemi csapások krónikája hazánkban.** Mostanában, hogy kelet felől a fekete halál réme fenyegeti Európát, nem lesz érdektelen végigtekinteni az elemi csapások szomorú történetén, a melyből bizony azt láthatjuk, hogy a századok során hazánkat gyakran látogatta meg az Isten sújtó keze.

lik. Egy-két zsidóbolt már keletkezett, pár mesterember már letelepedett náluk, amióta újra vannak követválasztások. Mert azóta lett ebből a faluból járási székhely is, ahová behelyezték az urak a szolgabírói hivatalát, aztán nemsokára a járásbírószágot, a telekkönyvet, az adóhivatalát; no meg a zsandárokat is. S ezek után csakhamar ideköltözött egypár fiskális, egy doktor, egy patikus. Ennyi sok ur lakik most köztük, holott nem régen még a főtisztelendőn kívül csak a kántor és a jegyző voltak a megstüvegeleendő.

De ezek az urak, meg az asszonyaik sehogy se tudnak ezen a gyönyörű helyen megszokni; ahány csak van, mind elkivánczik innen s talán még meg is szoknének, ha nem tudnának itt kedvükre vadászni, mint ahogy egyebet se igen tesznek. Még az öreg esperes urat és a fiatal káplánt is rá tudták venni, hogy velük együtt ezek is öldössék, gyilkolják azokat a szegény vadakat!

(Folyt. köv.)

Föl van jegyezve, hogy 984-ben nagy éhség és földrengés, 989-ben pedig hihetetlen szárazság okozott rengeteg kárt az országban. 1010-ben egész Európában nagy éhínség pusztított, mely hazánkat se kímélte meg. Az 1348-iki döghalál, mely három éven keresztül Európát megtizedelte, Magyarországon is rémes pusztulást okozott s az élők alig győzték a halottakat eltemetni. Borzasztó éhínség uralkodott hazánkban 1534-ben. Különösen a felső vidékeken akkora volt a drágaság, hogy félig holt emberek ténferegve zörgettek ajtóról-ajtóra egy falat kenyérért. Még szomorubb emléket hagyott hátra hazánkban az 1570-ik esztendő, midőn a rémitő szárazságot még borzasztóbb pestis követte, valósággal elnéptelenítve az országot. Nem volt jobb az 1583. év sem, a mikor ugy az Alföldön, mint Erdélyben éhség és döghalál pusztított.

Az 1590. évben a két testvér-hazában földrengés pusztított, mely Brassóban oly erős volt, hogy a tornyokban a harang megszólalt, az épületek közül sok összeomlott. Nagy kárt okozott a földrengés Pozsonyban és Nagyszombaton is. Szomorú év volt az 1604-ik is. Ekkor történt, hogy midőn Altheim esztergomi várapancsnok nagy kíséretével a Duna hidján Budáról Pestre igyekezett a török táborba, a hidat rettenetes szélvihar izzé-porrá törte s ezernél többen lelték sirjukat a folyóban. Ugyanebben az évben Kassán és Nagyváradon nagy földrengés pusztított.

Az 1663-ik évben újra megjelent a fekete halál Erdélyben. A siralom völgyévé változott országban a jámbor, jólelkű Bethlen István folytonos imádkozásban töltötte idejét. A döghalál 1678-ban és a rákövetkező esztendőben újra végigsöpört az országon s jóval több embert pusztított el, mint a mennyi az ugyanakkor dúló háborúnak esett áldozatául.

Hatalmas sáskajárás dúlt Erdélyben 1690-ben, 1693-ban pedig az anyaországban. Megismétlődött ez a sáskajárás 1710-ben, majd később 1747-ben, midőn irtózatossággal és oly süritéssel jött a sáskahad, hogy a napot is elhomályosította.

Borzasztó hőség volt 1746-ban, amikor a Kunságban és a Tisza mentén nagyon sok ember halt meg nápszurásban. 1754-ben a Tisza áradása okozott nagy kárt, 1762-ben pedig Győr és Komárom csaknem megsemmisült a földrengés következtében. Nagy volt a szárazság 1788-ban és 1792-ben, a szárazságot ez utóbbi év szeptemberében borzasztó zivatarok követték.

Az 1813., 1827. és 1828-ik években ugyancsak nagy szárazság volt, 1831-ben pedig a kolera okozott rémes pusztítást. Az 1838-iki nagy árvíz, mely Pestet annyira megrongálta, mindig emlékezetes marad. A kolera és szárazság a múlt század második felében is többször meglátogatta az országot s éppen elég okunk van imádkozni, hogy a most keleten dühöngő vésztől mentesen meg bennünket a magyarok Istene.

* **A harang történetéből.** A harang körülbelül egyidős a kereszténységgel. Annyi bizonyos, hogy Krisz-

tus születése előtt nem ismerték a harangot. Az első harangot Kr. u. a negyedik században Paulinus nolai püspök Campaniában rendelte meg, innen van az olasz Campanella elnevezés. A hatodik században már több kolostori községben találunk harangot; Sabinianus pápa 605-ben rendeletet adott ki, hogy az ének és istenítisztelet idejét harangütés által adják a híveknek tudtára. Érdekes, hogy midőn Klotár frank király 610-ben Sens várost ostrom alá fogta, a vészt hirdető harangok kongásától úgy megijedt, hogy az ostromot félbeszakítva, elvonult a város alól.

A harang keresztelése a kilencedik században, Nagy Károly idejében kezdődött. XII. és XIII. János pápák idejében igen sok harangot kereszteltek meg, többek közt a római Laterán-templom nagy harangját is 968-ban.

A legsúlyosabb harang a moszkvai Kreml tornyában volt, de az 1737-ben dühöngött nagy tüzvész alkalmával lezuhant a toronyból és négyezerháromszázhusz mázsa súlyával oly erővel furódott a földbe, hogy csak a koronája látszott ki. Körülbelül ezer mázsa súlyú az ugyancsak moszkvai Szent Iván-Veliki torony nagy harangja, melyet 1819-ben öntöttek. A bécsi Szent István-templom nagy harangja háromszázötvennégy, a párisi Notre Dame-templom harangja pedig háromszáznegyven mázsa súlyú.

Nyilvános nyugtázás.

Ujabbán ismét több adomány érkezett be, de gyűjtőiv csak egy s így csak az erre befolyt adományokat részleteztetem, míg a többire nézve egyelőre várakoznom kell addig, amíg az ezekre vonatkozó gyűjtőívek is beérkeznek.

17. Kurucz Ferenc gyűjtőívén adakoztak: Dobry József 1 K, Ertl Ignác 2 K, Kurucz Ferenc 3 K.

Felkérem azokat, a kiknél még gyűjtőívek vannak s azokat eredménnyel vagy a nélkül körözték, azoknak lehetőleg mielőbb való beküldésére.

Kartársi üdvözléssel:

Szabó Márton,
m. kir. főerdőr.

Szerkesztői és kiadói posta.

Csodálkozóinak. Ön csodálkozik azon, hogy az új lapot olyan meleg hangon fogadtuk, dacára annak, hogy már első száma is ellenünk intézett támadást foglalt magában. Ne csodálkozzék azon, mert ez legjobb bizonyítéka a tőlünk elvitatni akart önzetlenségnek és annak, hogy előttünk az erdészeti és vadászati altszettek érdekei képezik a főcél s ennek a célnak szolgálatában még a minket bántót és károsítót is szívből üdvözljük. Mi mérsékelt hangot ígértünk és viszont kértünk s ha az nem lesz olyan, annak sohasem mi leszünk a kezdeményezői. — **Cotilina Sergius urnak.** Elismerő és buzdító szavaiért fogadjon hálás köszönetünket. — **Hain Ede urnak.** A küldött 4 koronát a két névre megosztva előfizetesként bejegyeztük. — **Kelemen István urnak.** Nincs mit megbocsátanunk. Szíveskedjél környékedben lapunkat buzgón terjeszteni és a megpróbáltatásoknak eme napjaiban őket támogatásunkra serkenteni.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Bräuswetter János

es kir. bizárlagosan
és kir. jóváhagyott
és minősített
és ingamester-tervező
és mérnök
és stb. stb.

Zalaegerszeg

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltek.

Faragó Béla

magpergető intézete ZALAEGERSZEGEN

most bocsátotta ki erdei- és gyümölcsfa csemetékre vonatkozó gazdag tartalmu árjegyzékét, melyet kívánatra portómentesen küld. — A magárjegyzék a :-: jövő hóban fog megjelenni. :-:

Tilalmi és jelző táblákat

szép kivitelben, jutányos ár mellett szállít
özv. Winkler Gusztávné, Szászsebes. 12—12

8—12

Állást keres

nő, családost, 34 éves, róm. kath. vallásu szakvizsgázott erdőaltiszt, erőteljes, erélyes férfi, ki most is egy nagy uradalomban mintegy 5000 kat. hold erdőbirtok önálló kezelésével van megbízva. Ért az erdő okszerű kezeléséhez, faiskolák és csemetekertek beállításához és gondozásához, a vadak tenyésztéséhez, nyulaknak, fácánoknak, foglyoknak hálózattal való befogásához. Igényei szerények. Az állást 1911. évi április hó 1-én foglalhatná el. Címe megtudható az *Erdészeti Ujság* szerkesztőségénél.

Egyedüli ferlachi gyártmány!

A bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el. — Arany érem:

===== Páris 1906. 46. remekelés. =====

OGRIS MARKUS Ferlach, Karinthia

—|| fegyvergyár és (prácios) puskaműves. ||—

Szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és céllövőfegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű Drilling-fegyverekben Súlyuk 2·8—3 kg. Browning-féle serétes ismétlő-

* * * * * fegyver 210 K gyári árrban. * * * * *

Egy Mannlicher Schönauer ismétlő kurtály 9·7 mm. és 9 mm. öbű, 400 lépésig, jótállás mellett, a

===== legpontosabban belőve, ára 190 K. =====

Egy Mannlicher Excelsior ismétlő kurtály 11·5 mm. öbű, acélköpenyburkolatu és legerősebb a füst nélküli lőpor töltés használatára, a legpontosabban belőve, egész hossza 101 cm., súlya 2·5 kg., nagy kezdő sebességgel és a legerősebb átütő erővel, nagy vad lövésére igen alkalmas, ára 190 K.

Egy Mannlicher ismétlő kurtály 95-ös minta, 8 mm. öbű, 140 K.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Magyar levelezés.

A nagymélt. földmivelésügyi
 — m. kir. Ministerium —

70.542. sz. magas rendeletével
 az erdőigazgatóságoknak ajánlja

Tiller Mór és Társa

magyar kir. udvari szállító orsz. központi egyenruhaáruházát,

BUDAPEST, IV. Váci-utca 35.

*Erdőtisztviselői, altiszti és szolgálai egyenruhák, vadász- és sport-öltönyök, egyes egyenruha-
 darabok* jutányos beszerzésére, kitűnő mesteri szabás és izlésteljes kiállításban.

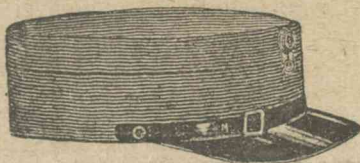
Saját készítményű *fehéreneműek, harisnyák*, továbbá mindennemű *ruhaszövetek, fegyverek,
 — töltények* és mindenféle *felszerelési cikkek* nagy választékban. —

Polgári ruhák a legjobb magyar és angol szövetekből elegáns szabás, legjobb kiállításban.

Hivatalos megrendeléseknél *részfizetési kedvezményben* is részesítjük t. vevőinket.

Nagyobb megrendelés esetén kívánatra *saját költségünkre* kiküldjük egyik szabásunkat mértékvétel céljából.

Részletes, nagy árjegyzékünket és szövetmintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldünk
 és vevőink kényelmére bármely cikket beszerzünk.

Legrégibb és legnagyobb egyenruhatelep.

Faragó Béla

Cs. és kir. udvari szállító

ZALAEGERSZEG

Magyar magpergető gyára
 erdészeti csemete-telepei

Ajánl saját magpergetőjében termelt legmagasabb csiraképességű
tűlevelű magvakat, ^{kitűnő} ^{minőségű} **lombfa magvakat**,
 fűmagvakat, répa, here és más gazdasági magvakat,
 saját telepein nevelt, kitűnően fejlődött, erdősitési célokra alkalmas
tű- és lomblevelű csemetéket,
 gyümölcsfákat, válogatott fajokban diszfenyőket, sorfákat,
 — élősvény-csemetéket. —

Alkalmi vétel:

Több millió tölgycsemete 20—150 cm. magas

50.000 drb. diszbokor 1¹/₂—3 m. „

20.000 „ diszfenyő 1¹/₂—3 „ „